

İTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

HAFTALIK
EKONOMİ BÜLTENİ
23 ARALIK 2024

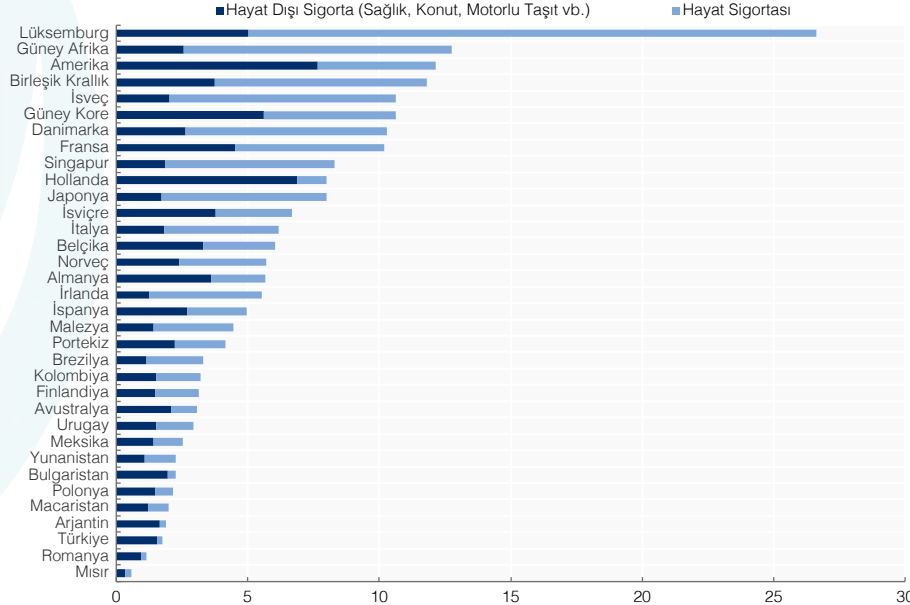
Ekonomide Son Gelişmeler

- 03** OECD: KÜRESEL SİGORTA PİYASASI TRENDLERİ
- 05** HANEHALKI ENFLASYON BEKLENTİLERİ
- 07** SATINALMA GÜCÜ PARİTESİ
- 08** TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ
- 10** HİZMET ÜRETİM ENDEKSİ
- 12** YURT DIŞI ÜRETİCİ FİYAT ENDEKSİ
- 14** KONUT FİYAT ENDEKSİ
- 16** KONUT SATIŞ İSTATİSTİKLERİ
- 18** ÜCRETLİ ÇALIŞAN İSTATİSTİKLERİ

“Sigorta Sektörü Ülkeler Arasında Eşitsiz Dağılım Gösteriyor”

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) 2024 Küresel Sigorta Piyasası Trendleri raporu, sigortacılık sektörünün dünya genelinde eşitsiz bir şekilde geliştiğini ve daha az gelişmiş ekonomilerde daha düşük kapsama sahip olduğunu vurguladı. Rapora göre Fransa, Birleşik Krallık ve ABD gibi gelişmiş ekonomilerde sigorta penetrasyonu (toplam primlerin GSYH'ye oranı) %10'un üzerinde seyrederken Türkiye'de bu oran %3'ün altında kaldı. Türkiye ve Latin Amerika gibi bölgelerde düşük sigorta penetrasyonu nedeniyle bireylerin ve işletmelerin finansal risklere karşı yeterli korumaya sahip olmadıkları önemli bir bulgu olarak raporda yer alıyor.

Sigorta Penetrasyonu, 2023 (Toplam Sigorta Primlerinin GSYH'ye Oranı)

Kaynak: OECD Küresel Sigorta Piyasası Trendleri 2024

“Maliyet Baskılarına Rağmen Sigorta Sektörü Pozitif Performans Gösterdi”

Rapora göre 2023 yılında artan maliyetlere rağmen hayat dışı sigorta sektöründe güçlü bir büyüme kaydedildi. Dünya genelinde hayat dışı sigorta primleri nominal olarak %12,4; reel olarak ise %6,2 oranlarında artış gösterdiler. Türkiye ise bu alanda dikkat çekici bir performans sergileyerek nominal %112,1; reel %28,7 büyüme oranlarına ulaştı. Raporda Türkiye’deki bu büyümenin ekonomik koşullar ve yüksek enflasyonun etkisiyle gerçekleştiği vurgulandı.

Hayat sigortası sektöründe ise yükselen faiz oranlarının sektöre etkisi olumlu ve olumsuz yönde oldu. Faiz artışları, garantili hayat sigortası ürünlerine olan talebi artırırken bazı müşteriler sigorta poliçelerini iptal ederek daha yüksek getiri sağlayan alternatif finansal ürünlere yöneldi. Bunlara rağmen küresel finansal piyasalardaki olumlu gelişmeler sigorta şirketlerinin yatırım performanslarını iyileştirerek sektörde kârlılığı destekledi.

“Hanehalkının Enflasyon Beklentisi Hizmet Fiyatlarını Yükseltiyor”

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) "Merkezin Güncesi" blogunda geçtiğimiz hafta yayımlanan "**Hanehalkı Enflasyon Beklentileri ve Hizmet Enflasyonu**" başlıklı yazıda hanehalkı enflasyon beklentilerinin dinamikleri ve bu beklentilerin hizmet enflasyonu üzerindeki etkileri ele alınıyor. Yazıda, hanehalkı enflasyon beklentilerindeki iyileşmenin, piyasa katılımcılarına kıyasla daha gecikmeli bir şekilde gerçekleştiği vurgulanırken hanehalkı enflasyon beklentileri ile gerçekleşen hizmet enflasyonu arasındaki arz yönlü ilişki detaylı bir şekilde inceleniyor.

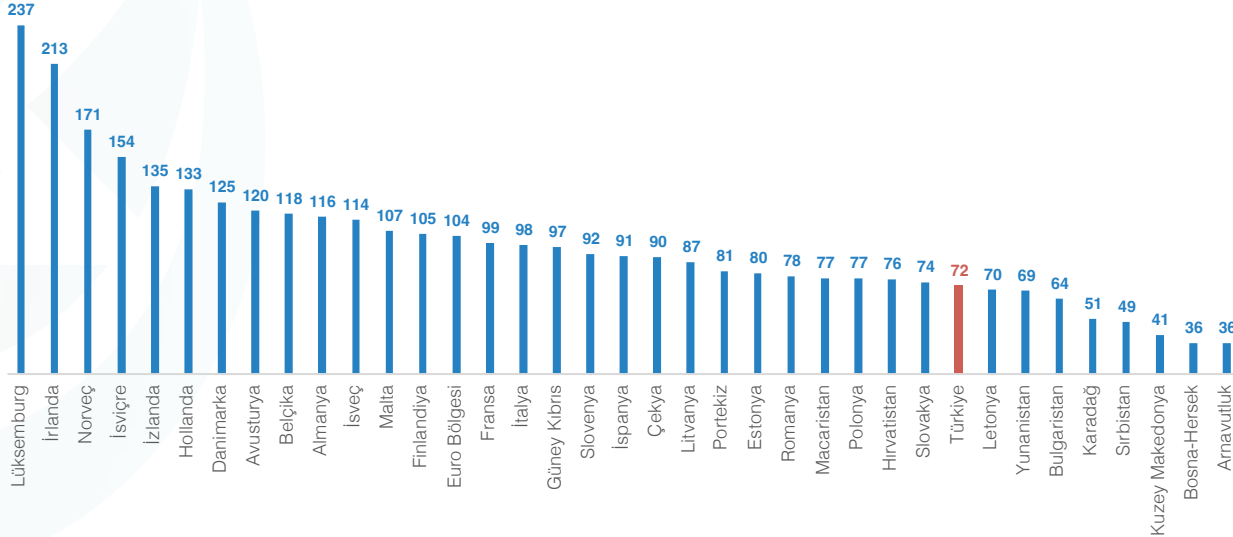
Hanehalkı enflasyon beklentilerinin tüketim eğilimlerini artırıcı bir unsur olduğu ve bu durumun gerçekleşen enflasyonu talep yönüyle etkilediği ifade ediliyor. Bunun yanı sıra hanehalkının aynı zamanda bazı hizmetleri arz eden kesim olması nedeniyle enflasyon üzerinde arz yönlü bir etkisinin de bulunduğu belirtiliyor. Bu çerçevede hanehalkı tarafından sunulan hizmetler detaylı bir şekilde sınıflandırılarak analiz ediliyor.

“SGP’ye Göre Kişi Başı GSYH Endeksi 72 Oldu”

TÜİK, geçtiğimiz hafta 2023 yılına ilişkin "Satın Alma Gücü Paritesi" (SGP) verilerini açıkladı. Belirli bir standart mal ve hizmet sepetinin farklı ülkelerdeki fiyat oranını gösteren SGP, ülkeler arasındaki fiyat düzeylerini dengeleyerek ülkelerin satın alma güçlerini uluslararası düzeyde karşılaştırma imkanı sunması açısından büyük önem taşıyor. Açıklanan sonuçlara göre Türkiye'nin kişi başına gayrisafi yurt içi hasıla endeksi 72 olarak hesaplandı ve bu değer, AB ülkelerinin ortalaması olan 100'ün %28 altında kaldı.

Karşılaştırmada yer alan 36 ülke arasında, SGP sonuçlarına göre en yüksek endeks değerine 237 ile Lüksemburg ulaşırken en düşük değerler 36 ile Arnavutluk ve Bosna-Hersek'te kaydedildi.

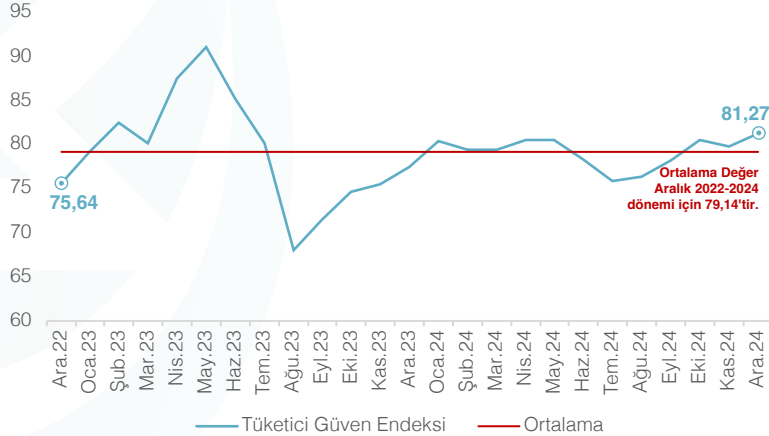
SGP'ye Göre Kişi Başı GSYH Endeks Değerleri

“Tüketici Güveninde %1,9 Artış”

Tüketicilerin geleceğe dair beklentilerini ölçmek için önemli bir gösterge niteliği taşıyan Tüketici Güven Endeksi, ekim ayında 80,6 ile 2024 yılı boyunca kaydettiği en yüksek seviyeye ulaşmıştı. İlgili endeks kasım ayında %1 gerileme kaydetmiş olsa da aralık ayında toparlandı ve %81,3 oldu.

Tüketici Güven Endeksi

Kaynak: TÜİK

“Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) iş birliği ile yürütülen endeks, 0-200 arasında değer almaktadır. Endeksin **100'den büyük olması tüketici güveninde iyimser durumu, 100'den küçük olması ise kötümser durumu** ifade etmektedir.

”

“Dayanıklı Tüketim Harcama Beklentisinde Artış”

Endeksin alt kalemleri incelendiğinde mevcut dönemde hanenin maddi durumun bir önceki aya kıyasla %3,5 düştüğü görülüyor. Hanelerin genel ekonomik durum beklentisi, kasım ayına göre %4 artış kaydetti. Gelecek 12 aylık dönemde dayanıklı tüketim mallarına harcama yapma düşüncesi ise %4 artış gösterdi ve 102,6 değerini aldı.

Tüketici Güven Endeksi, Alt Endeksleri ve Değişim Oranları, Aralık 2024

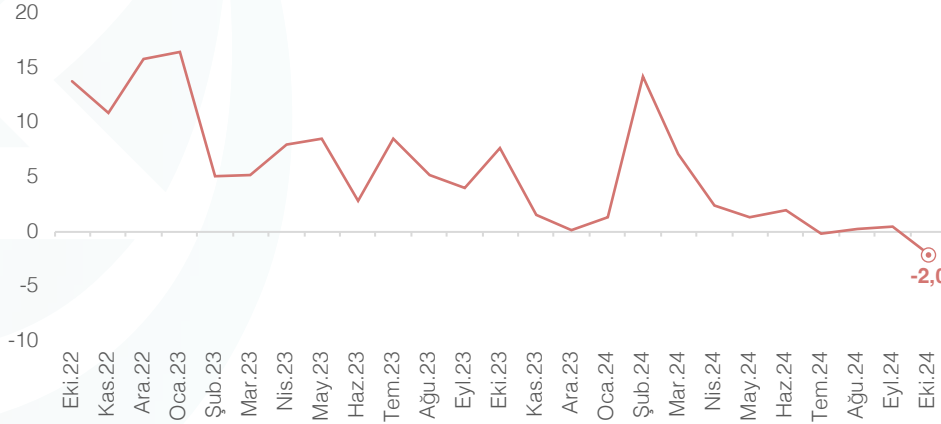
	Endeks		Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı (%)	
	Kasım	Aralık	Kasım	Aralık
Tüketici Güven Endeksi	79,8	81,3	-1,0	1,9
Mevcut Dönemde Hanenin Maddi Durumu	66,1	63,8	2,1	-3,5
Gelecek 12 Aylık Dönemde Hanenin Maddi Durum Beklentisi	80,6	81,9	-1,8	1,6
Gelecek 12 Aylık Dönemde Genel Ekonomik Durum Beklentisi	73,8	76,8	-2,0	4,0
Gelecek 12 Aylık Dönemde Dayanıklı Tüketim Mallarına Harcama Yapma Düşüncesi	98,6	102,6	-1,5	4,1

Kaynak: TÜİK

“Hizmet Üretim Endeksinde Yıllık %2’lik Düşüş”

Hizmet sektörü üretim faaliyetlerinin fiyat etkilerinden arındırılmış kısa dönemli hareketlerini ölçmek amacıyla oluşturulan Hizmet Üretim Endeksi, 2024 yılı ekim ayında aylık bazda %0,2 oranında artarken bir önceki yılın aynı ayına göre ise %2 oranında azaldı.

Hizmet Üretim Endeksi Yıllık Değişim Oranları (%)

Kaynak: TÜİK

“

Hizmet Üretim Endeksi; hizmet sektöründe belirli bir dönemde üretilen çıktı hacminin, aynı sektörde belirli bir temel yılda üretilen çıktı hacmine oranı olarak tanımlanmaktadır.

”

“En Yüksek Yıllık Artış Yine Gayrimenkulde”

Hizmet üretim endeksi faaliyet gruplarına göre yıllık bazda en büyük artış bir önceki ay olduğu gibi yine gayrimenkul grubunda gerçekleşti. Ekim ayında bir önceki aya göre %2,8 oranında azalış kaydeden gayrimenkul grubu, yıllık bazda ise %5,2 oranında artış gösterdi.

Hizmet Üretim Endeksi Aylık ve Yıllık Değişim Oranları (%), Ekim 2024

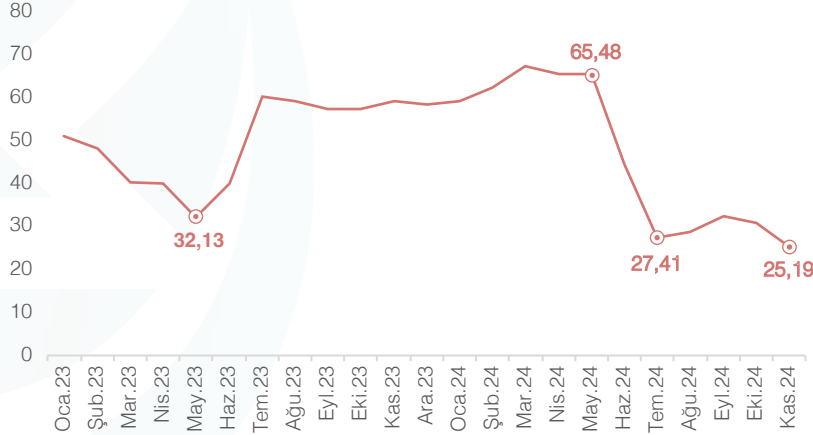

Kaynak: TÜİK

“YD-ÜFE Aylık %0,86 Azaldı”

Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi (YD-ÜFE) kasım ayında bir önceki aya göre %0,86 azalırken bir önceki yılın aynı ayına göre %25,19 oranında artış gösterdi.

YD-ÜFE Yıllık Değişim Oranları (%)

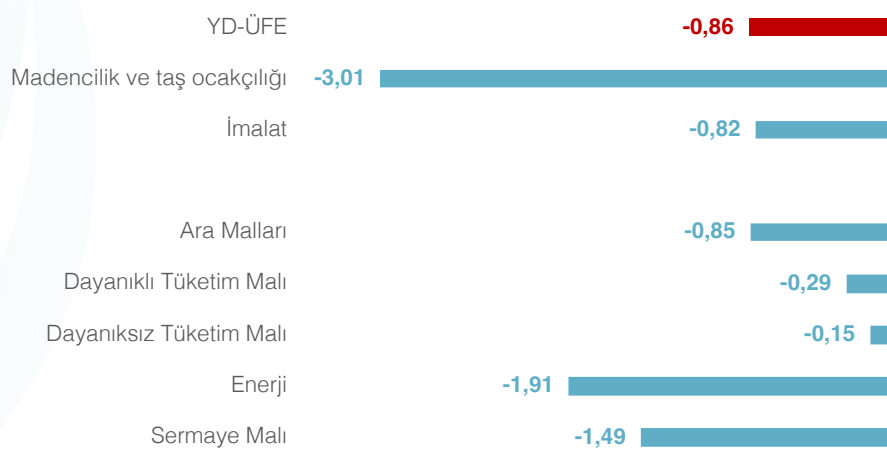
Kaynak: TÜİK

“ YD-ÜFE ülke içerisinde üretimi yapılan ve yurt dışına satışı konu olan ürünlerin üretici fiyatlarındaki değişimi göstermektedir. ”

“YD-ÜFE Enerjide Aylık %1,91 Azaldı”

Sanayinin sektörlerinde aylık değişimleri incelendiğinde fiyatların madencilik ve taş ocakçılığında %3,1, imalatta %0,82 azaldığı görülüyor. Ana sanayi gruplarında ise fiyatlar ara mallarında %0,85, dayanıklı tüketim mallarında %0,29, dayanıksız tüketim mallarında %0,15, enerji fiyatlarında %1,91 ve sermaye mallarında 1,49 azaldı.

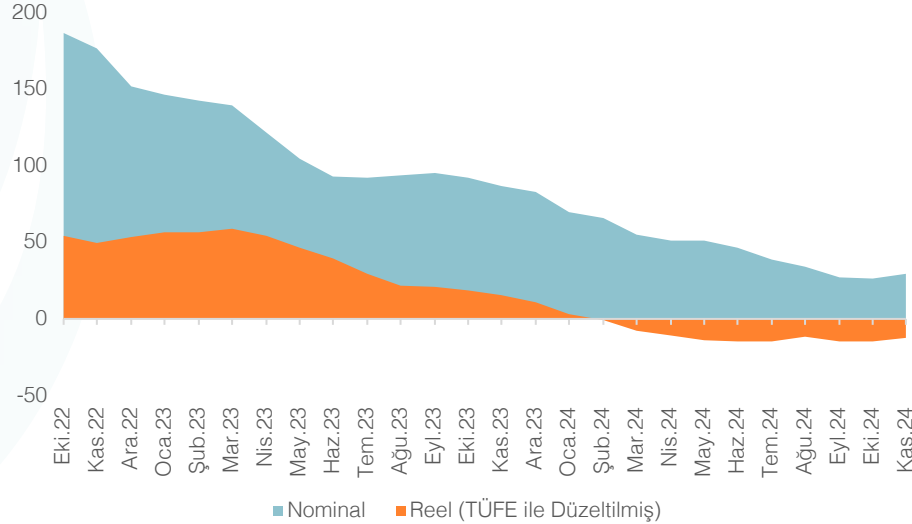
YD-ÜFE Aylık Değişim Oranları (Kasım, %)

“Konut Fiyat Endeksinde Yıllık %29,4 Artış”

Konut fiyat endeksi (KFE) kasım ayında bir önceki aya göre %2,8; bir önceki yılın aynı ayına göre ise nominal olarak %29,4 oranlarında artış gösterdi. TÜFE ile düzeltilmiş KFE'ye göre reel olarak konut fiyatları bir önceki yılın aynı ayına göre %12,0 oranında azaldı. Ankara ve İzmir'in konut fiyatlarında ise yıllık nominal değişimler sırasıyla %34,8 ve %26,7 oranlarında artış şeklinde gerçekleşti.

Konut Fiyat Endeksi Yıllık Değişim Oranları (%)

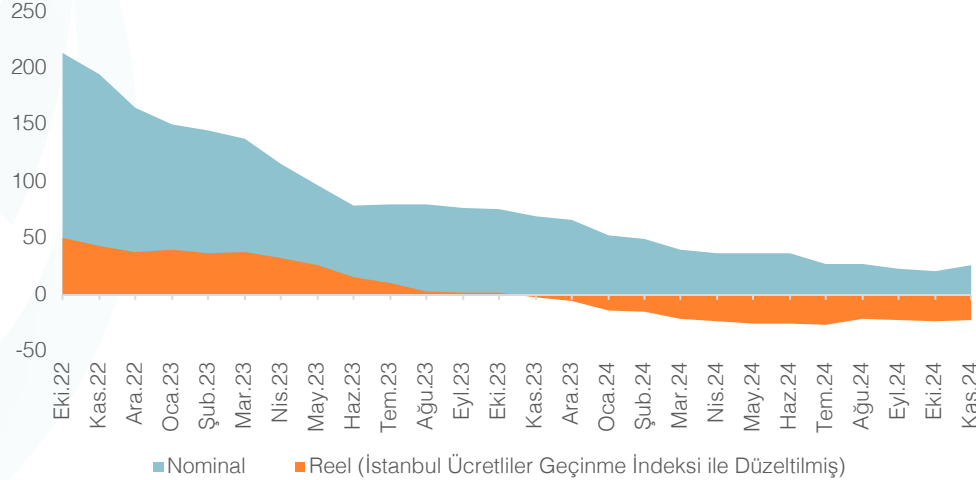

Kaynak: TCMB

“İstanbul Konut Fiyat Endeksinde Yıllık %26,2 Artış”

İstanbul konut fiyat endeksi kasım ayında bir önceki aya göre %2,9, bir önceki yılın aynı ayına göre nominal olarak %26,2 oranında artış gösterdi. İTO Ücretliler Geçinme İndeksi ile düzeltilmiş KFE'ye göre reel konut fiyatları yıllık %22,6 oranında azaldı.

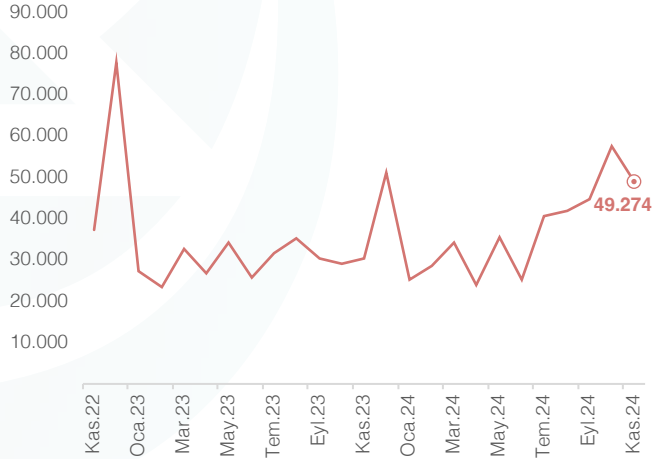
İstanbul Konut Fiyat Endeksi Yıllık Değişim Oranları (%)

“Türkiye’de Kasım Ayında 49 bin 274 İlk El Konut Satışı Gerçekleşti”

Türkiye genelinde kasım ayında konut satış sayısı bir önceki aya göre %63,6 oranında artış gösterdi. Bir önceki yılın aynı ayına göre ise %7,3 azalarak toplamda 153 bin 14 oldu. Gerçekleşen toplam satışların %14,2’si ipotekli satışlardan oluştu. İlk el satışlar ise bir önceki aya göre %14,5 azalırken bir önceki yılın aynı ayına göre ise %61,7 artışla 49 bin 274 oldu. Yabancılar yapılan konut satışları bir önceki aya göre ise %1,3 artış gösterdi ve toplamda 2.151 şeklinde gerçekleşti. Söz konusu satışlarda bir önceki yılın aynı ayına göre ise %8,1 azalış yaşandı. Toplam konut satışları içinde yabancılar yapılan konut satışının payı ise %1,4 oldu.

İlk El Satış Sayıları (Türkiye)

Kaynak: TÜİK

Yabancılar Yapılan Satışlar (Türkiye)

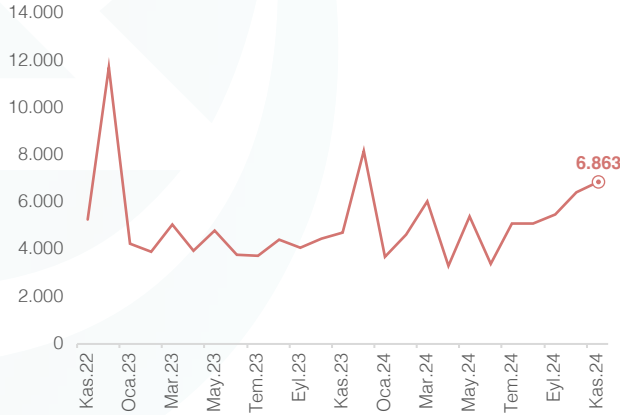

Kaynak: TÜİK

“İstanbul’da Kasım Ayında 6 bin 863 İlk El Konut Satışı Gerçekleşti”

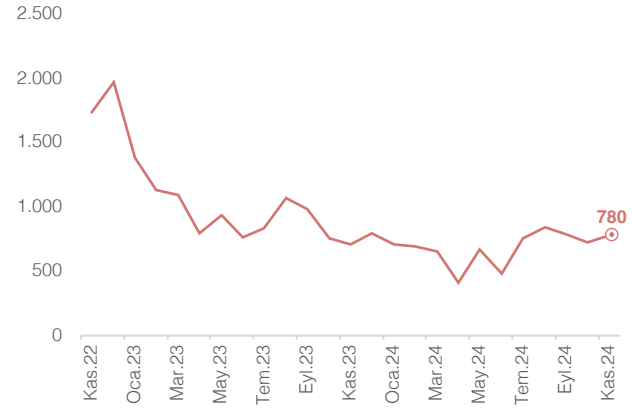
İstanbul özelinde kasım ayında gerçekleşen toplam konut satış sayısı bir önceki aya göre %6, bir önceki yılın aynı ayına göre ise %73,3 oranlarında artarak 26 bin 320 oldu. Gerçekleşen toplam satışların %17,3’ü ipotekli satışlardan oluşuyor. İlk el satışlar ise bir önceki aya göre %7, bir önceki yılın aynı ayına göre %45,9 oranlarında artarak 6 bin 863 olarak kaydedildi. Yabancılara yapılan konut satış sayısı bir önceki aya göre %7,7, bir önceki yılın aynı ayına göre %9,8 oranlarında artış gösterdi. İstanbul’da yabancılara yapılan satışlar toplam satışların %2,9’unu oluşturdu.

İlk El Satış Sayıları (İstanbul)

Kaynak: TÜİK

Yabancılara Yapılan Satışlar (İstanbul)

Kaynak: TÜİK

“Sanayideki Ücretli Çalışan Sayısındaki Düşüş Sürüyor”

Sanayi, inşaat ve ticaret-hizmet sektörleri toplamında ücretli çalışan sayısı, bir önceki yılın ekim ayına göre %2,5 artışla 15 milyon 837 bin 471 kişi olarak gerçekleşti. Sektör bazında incelendiğinde inşaat sektöründe %6,3 ve ticaret-hizmet sektöründe %3,9 oranında artış görülürken sanayi sektöründe ücretli çalışan sayısı %1,1 oranında azalmaya devam etti.

Aylık bazda ise ücretli çalışan sayısı bir önceki aya göre değişiklik göstermedi. Buna göre sektörel kırılımlarda en yüksek artış %0,6 oranı ile inşaat ve ulaştırma, depolama hizmetlerinde oldu. Öte yandan en çok azalış kaydeden sektörler arasında su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ile imalat (-%0,4) yerini korumaya devam ederken madencilik ve taş ocakçılığı (-%0,4) sektörü de bu gruba dahil oldu.

Ücretli Çalışan Sayılarının Sektörlere Göre Dağılımı, Ekim 2024

Sektörler (Bin Kişi)	Ekim 2024	Ekim 2023	Yıllık Fark	Yıllık Değişim (%)
Toplam (Sanayi, inşaat, ticaret ve hizmetler)	15.837.471	15.448.458	389.013	2,5
Sanayi	5.015.267	5.069.324	-54.057	-1,1
Madencilik ve taş ocakçılığı	142.509	142.702	-193	-0,1
İmalat	4.667.869	4.722.716	-54.847	-1,2
Elektrik, gaz, buhar	138.836	137.263	1.573	1,1
Su temini; kanalizasyon	66.053	66.643	-590	-0,9
İnşaat	1.887.493	1.775.982	111.511	6,3
Ticaret ve hizmetler	8.934.711	8.603.152	331.559	3,9
Ticaret	3.410.383	3.310.171	100.212	3
Ulaştırma ve depolama	1.270.097	1.203.069	67.028	5,6
Konaklama ve yiyecek	1.310.671	1.227.128	83.543	6,8
Bilgi ve iletişim	295.076	289.199	5.877	2
Finans ve sigorta faaliyetleri	344.870	333.993	10.877	3,3
Gayrimenkul	124.572	121.147	3.425	2,8
Mesleki, bilimsel ve teknik	672.800	658.454	14.346	2,2
İdari ve destek	1.506.242	1.459.991	46.251	3,2

İTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Tasarım ve Hazırlık | Stratejik Araştırmalar Merkezi

itosamkurumsal

www.itosam.org.tr